

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbirka map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
 2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

v hrobě jeden jedinec, v 1 případě byl přítomný dvojpořeb a jednou byli dokonce zaznamenáni v hrobové jámě tři jedinci. Jako bohatý kenotaf je prozatím interpretován hrob H72. Hrobová jáma s rozměry 2,35x2x0,85 m a orientací SSV-JJZ obsahovala bohatou výbavu, rozloženou na dně střední partie, bez zjevné přítomnosti lidského skeletu. Inventář se nápadně podobal obsahu hrobu H31 z lokality Olomouc-Nemilany „Pravá k Nedvěž“. Ve výbavě nechyběla drobná zlatá drátěná spirálka, kamenný sekeromlat, sekera, štípaná kamenná industrie, kostěné nástroje a zlomky nádob. Hrobová jáma byla nejspíš zapuštěna do předpokládaného staršího sídlištního objektu kultury kulovitých amfor, protože horní polovina zásypu obsahovala velké množství mazanice a štípané industrie s charakteristickým zásypem těchto objektů.

Marek Kalábek, Arkadiusz Tajer, Petr Vitula AC
VM Olomouc

Resumé:

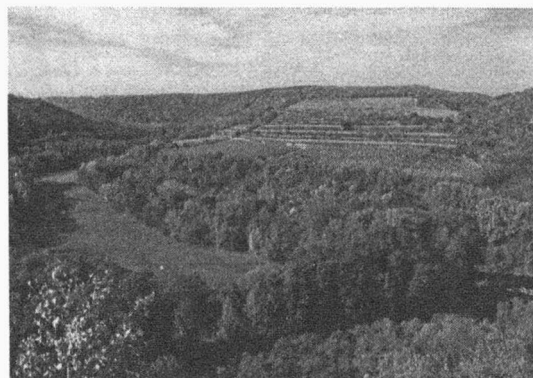
Olomouc (Kataster Slavonín, Bez. Olomouc), „U hvězdárny“. Kugelamphoren. Siedlung. Schnurkeramik. Gräberfeld. Rettungsgrabung.

PODMOLÍ (okr. Znojmo)

„Šobes“. Epilengyel, KNP, JeK. Výšinné sídliště. Záchraný výzkum.

V červnu a září-listopadu 2000 byl ve dvou etapách realizován v první fázi zjišťovací a v druhé fázi záchraný archeologický výzkum na hradisku „Šobes“ na k. ú. Podmolí. Lokalita byla popsána J. Řihovským v druhé polovině 70. let 20. století a pochází z ní řada nálezů z povrchových sběrů. Do roku 2000 zde z pochopitelných důvodů (hraniční pásmo, intenzivní osázení viniční kulturou a ovocnými stromy) nemohl být proveden žádný systematický výzkum. Jedná se o výrazný, v terénu dobře vymezený ostroh o rozloze 17 ha, obtékaný z 90% řekou Dyjí (obr. 1). Plocha hradiska je orientována k jihu a nadmořská výška činí 300-330 m. Podloží tvoří horniny Dyjského masívu. V současné době je součástí Národního parku Podyjí a jeho plocha je do současnosti využívána jako vinohrad fy. Znovín Znojmo se sídlem v Šatově. Výzkum byl vyvolán záměrem investora o založení nové vinice v nejvyšším místě lokality, v prostoru bývalého meruňkového sadu o rozloze 0,9 ha. Cílem první etapy (zjišťovací výzkum) bylo zjistit, zda se na intenzivně zemědělsky obdělávané ploše, dotčené řadou umělých terénních zásahu (terasování, cesty), vůbec nachází nějaké neporušené archeologické situace. V této etapě výzkumu se podařilo realizovat celkem 5 sond o velikostech 1 x 3 m (sonda 1 a 3), 1 x 4 m (sonda 2) a 0,7 x 3 m (sonda 4-5). Přes četná recentní porušení se podařilo nalézt místa (sonda 2) s ucelenými sekvencemi kulturních vrstev a řadou

drobných zahloubených objektů. Proto byla na podzim téhož roku zahájena druhá etapa výzkumu, která měla za cíl systematické plošnější odkryvy a velké sondy, které by protnuly celou plochu meruňkového sadu ve směru V-Z. Celkem se podařilo realizovat 6 dalších sond (6-11), jejichž celková plocha dosáhla 150 m². I když přibližně v 60-70% celkově prozkoumaných ploch bylo zjištěno větší či menší porušení archeologických situací, nebo jejich úplné zničení, podařilo se zjistit celou řadu důležitých informací o vývoji lokality.

Obr. 6. Podmolí. Celkový pohled od jihu na hradisko „Šobes“.
Höhensiedlung „Šobes“, Ansicht von S.

K nejstaršímu osídlení náleží zlomek větší nádoby s vhloubenou výzdobou kultury s vypíchanou keramikou. Větší intenzita osídlení nastává od počátku eneolitu. Ve smíšeném kulturním horizontu (102) se podařilo identifikovat několik desítek zlomků keramiky, které náleží do závěru lengyelského, případně počátku epilengyelského vývoje na Moravě. Již v této době zde tedy můžeme počítat s výšinným sídlištěm. Následnou intenzitu osídlení dokládá velký počet nálezů keramiky kultury s nálevkovitými poháry spolu s cca 20 zlomky šálků keramiky Retz-Křepice s výzdobou provedenou brázděným vpichem. V ojedinělých případech je zachována i bílá inkrustace. Soubor nálezů KNP je doplněn o štípanou kamennou industrii (hroty šípů, škrabadla aj.), broušenou kamennou industrii a ostatní kamenné artefakty, keramické přesleny a zlomky drobné plastiky. Za nejvýznamnější nález lze považovat přední část hliněného modelu sekeromlatu zdobeného vhloubenou a plastickou výzdobou, což je první takový nález z území Moravy. Prozatím žádným výzkumem nebylo potvrzeno opevnění z tohoto období vývoje lokality. Závěr eneolitického osídlení hradiska dokládá ojedinělý zlomek větší nádoby s násobnou plastickou členěnou páskou, který lze zařadit do období jevišovické kultury.

Zdeněk Čížmář, ÚAPP Brno

Resumé:

Podmolí (Bez. Znojmo), „Šobes“. Epilen-gyel, Trichterbecher-Kultur, Jevišoviceer Kultur. Höhensiedlung. Rettungsgrabung.

PŘÁSLAVICE (okr. Olomouc)

„Padělky“. KNP. Sídliště. Záchraný výzkum.

V období od 20. 3. do 18. 4. 2000 probíhala další etapa záchraného archeologického výzkumu na rychlostní komunikaci R 35 z Lipníka nad Bečvou do Olomouce-Slavonína.

Zkoumaná lokalita se nachází na mírném svahu sprašové terasy, který je orientován k JZ a je vzdálen asi 0,7 km od obce Přáslavice a 0,3 km od Svěsedlic. Lokalita je obtékána od JV ve vzdálenosti cca 300 m potokem „Beroňka“, který teče souběžně se svahem terasy.

Výzkumem byla odkryta a prokopána plocha o celkové výměře cca 3,5 ha, její nadmořská výška se pohybovala v rozmezí 286-296 m. Archeologické objekty tvořily výraznou skupinu na hřbetě terasy, v centrální části výzkumu, na ploše o výměře cca 0,9 ha v nadmořské výšce 293-295 m.

Na celé ploše výzkumu bylo odkryto 12 pravěkých objektů, z nichž 8 bylo interpretováno jako zásobní jámy (obj. č. 2-8) a 2 objekty byly určeny jako hliníky (obj. č. 1 a 9). Rozlišena byla též jedna vyšší struktura, kterou tvořily objekty č. 1, 10, 11. Jedná se zde o jeden z hliníků (obj. č. 1), ve kterém byly zachyceny ve V části pozůstatky ohniště (obj. č. 10) a později zahloubená zásobní jáma (obj. č. 11) v jeho JV části.

Většina objektů měla oválný nebo kruhový půdorys o rozměrech 1,50 - 2,40 m s hloubkou 0,80 - 1,25 m (obj. č. 2, 4, 6, 7, 8). Pouze dva objekty měly větší rozměry - obj. č. 3 (3,45 x 2,64 x 1,1 m) a obj. č. 5 (5,5 x 3,6 x 0,86 m). Oba hliníky měly půdorys nepravidelného tvaru o rozměrech 12,0 x 8,0 m (obj. č. 1) a 8,2 x 5,9 m (obj. č. 9) s hloubkou 1,20 - 1,40 m.

Na základě keramického materiálu je možné tuto lokalitu zařadit do období starého eneolitu, a to do kultury nálevkovitých pohárů.

Dlouhotrvající pobyt lidu této kultury v daném regionu potvrzují i archeologické výzkumy na dalších lokalitách, jako jsou Velká Bystřice I, Velký Týnec I a Přáslavice I.

Arkadiusz Tajeř, AC VM Olomouc

Resumé:

Přáslavice (Bez. Olomouc), „Padělky“. Trichterbecher-Kultur. Siedlung. Rettungsgrabung.

PŘEROV (k. ú. Lýsky, okr. Přerov)

„Nad Žebračkou“. KZP. Sídliště. Povrchový průzkum.

V polní trati „Nad Žebračkou“ západně od obce Lýsky byly na nové polykulturní lokalitě zaznamenány stopy osídlení kultury zvoncovitých pohárů. Jedná se pouze o jeden zlomek zdobeného okraje mísy a zdobený stěp z těla nádoby zvoncovitého poháru (obr. 7).

Zdeněk Schenk, FF MU Brno

Resumé:

Přerov (Kataster Lýsky, Bez. Přerov), „Nad Žebračkou“. Glockenbecherkultur. Siedlung. Terrainbegehung.

Obr. 7. Přerov – Lýsky. Keramika KZP. Keramik der Glockenbecherkultur.

Obr. 8. Přerov – Předmostí. Keramika KZP. Keramik der Glockenbecherkultur.

PŘEROV (k. ú. Předmostí, okr. Přerov)

„Díly“. KZP. Sídliště. Povrchový průzkum.

Během povrchových sběrů, prováděných od roku 1993, byl shromážděn soubor keramického materiálu který spadá do období pozdního eneolitu. Zejména na ploše polní trati „Díly“ se koncentrovaly nálezy přináležící lidu kultury zvoncovitých pohárů. Mezi nálezy převažují zlomky keramiky